

GEMENSAMT UTTALANDE

Frivilligorganisationer i Europa uppmanar EU:s medlemsstater och EU-parlamentet:

Försämra inte mer - Vägra utnyttja juridiska kryphål i EU:s asylregler

Medlemsstaterna och Europaparlamentet, EU:s medlagstiftare, går vidare med en reform av EU:s asyllagstiftning. Genom pakten om migration och asyl minskar skyddsnivån och mänskliga rättigheter undergrävs för asylsökande i Europa. Men det räcker inte.

Vissa medlemsstater försöker återuppliva ytterligare ett förslag om "instrumentalisering" som lanserades 2021. Detta skulle göra det möjligt för dem att avvika från sina skyldigheter gentemot asylsökande i situationer då det pågår en "instrumentalisering av migranter" (dvs att ett annat land påstås driva människor till EU:s gräns i eget intresse). Därigenom undergrävs harmoniseringen och det gemensamma systemet. För mer detaljer, se [denna analys](#) och [uttalande](#).

Försöken 2022 att nå en överenskommelse mellan medlemsstaterna om instrumentaliseringsförordningen hejdades när vissa medlemsstater såg de inneboende riskerna i förslaget. Nu försöker rådet blanda in detta i ett annat förslag, kris- och force majeure-förordningen, för att skapa en förordning om kris, force majeure (oförutsedda händelser) och instrumentalisering (nedan kallad "den sammanslagna förordningen"). Med detta drag skulle medlemsstaterna skapa tre undantagsregleringar för sig själva: kris, "force majeure" och "instrumentalisering", som antingen är vagt definierade eller inte alls. Ytterligare och omfattande undantag diskuteras. Detta kommer i en tid då den stora utmaningen i det gemensamma europeiska asylsystemet är bristen på respekt för rättsprinciper, mitt i en pågående rättsstatskris i EU.

Inom parlamentet finns det ett starkt motstånd mot kodifieringen av begreppet "instrumentalisering" i EU-rätten. Parlamentets föreslagna ändringar av krisförordningen avvisar också (miss)bruk av "force majeure". Medlemsstaterna räknar dock med parlamentets önskan att få ett resultat kring krisförordningen och hoppas att det kommer att acceptera den sammanslagna förordningen.

Om förslaget antas skulle det ha en märkbart skadlig effekt på grundläggande rättigheter för människor som söker skydd i Europa eftersom det kommer att resultera i

- minskad tillgång till asyl genom utdragna registreringsperioder, begränsad tillgång till juridiska rådgivare och ökad risk för push-backs;
- ett mycket större antal personer som får sina asylansökningar behandlade i andra klassens gränsförfaranden snarare än i det vanliga asylförfarandet.
- ökat frihetsberövande av människor vid gränsen, inklusive ensamkommande barn och familjer, genom utökade tidsfrister och vilka kategorier som behandlas i gränsförfaranden för asyl eller återvändande;
- undermåliga mottagningsförhållanden, materiella villkor och hälsovård, som kommer att vara otillräckliga för att uppnå för en nivå av mänsklig värdighet, särskilt för utsatta människor som barn eller överlevande efter tortyr eller människohandel.

Detta innebär att den sammanslagna förordningen

- är oproportionerlig genom de stora negativa effekterna på grundläggande rättigheter för de berörda människorna;
- kan innebära diskriminering av vissa grupper av flyktingar i strid med artikel 3 i flyktingkonventionen från 1951 och artiklarna 2 och 22 i barnkonventionen;
- är orättvis mot de medlemsstater som upprätthåller standarden och kommer att leda till ett ökat ansvar för dessa stater, eftersom bristande respekt för EU:s och internationell rätt kan utgöra en push-faktor;
- gör ingenting för att motverka "instrumentalisering" från tredjeländer, utan träffar istället människor som söker skydd, själva offer för sådana handlingar;
- kommer att leda till urholkning av det gemensamma europeiska asylsystemet som redan lider av utbredd bristande efterlevnad, vilket i stort sett passerar ostraffat.

Den nuvarande rättsliga ramen ger redan flexibilitet för medlemsstaterna att hantera oförutsedda händelser vid sina gränser, inklusive att tillåta undantag, om än strikt och med rätta avgränsat av EU-fördragen och EU-domstolens rättspraxis.

Undertecknade organisationer avvisar försöket att införa mekanismer som gör det möjligt för medlemsstaterna att avvika från sina skyldigheter i olika situationer och kräver följande:

Medlemsstaternas ståndpunkt om den sammanslagna förordningen

- Medlemsstaterna bör förkasta det sammanslagna instrumentet för kris, force majeure och instrumentalisering.
- Instrumentaliseringförordningen, dess innehåll och själva konceptet bör slutligt tas bort från förhandlingarna om reformer.
- Medlemsstaterna bör avvisa missbruket av "force majeure"- begreppet som grund för undantag i EU:s asylslagstiftning.

När rådet fastställer sin ståndpunkt om krisförordningen bör rådet anta åtgärder som syftar till att stödja medlemsstaterna att upprätthålla sina skyldigheter att ge skydd i en krissituation, såsom att häva kriterierna för det första inreselandet, stödja omedelbart skydd samt införa ett prima facie-erkännande (interimsbeslut om skydd) liksom krisberedskaps- och solidaritetsåtgärder.

Europaparlamentets ståndpunkter om den sammanslagna förordningen

- Europaparlamentet bör, i sin strävan efter en överenskommelse om krisförordningen, inte acceptera införandet av innehåll från instrumentaliseringförordningen och bör förkasta begreppet "force majeure".

Användning av undantag

- Som för närvarande i EU-lagstiftningen – och som föreskrivs av EU-domstolen – bör all användning av undantag vara strikt begränsad och styras inom ramarna för EU-fördragen (primärrätten).
- I krisförordningen – eller något annat reformförslag – bör undantag som undergräver grundläggande rättigheter tas bort. Detta inkluderar undantag som leder till en utökad användning av gränsförfarandet.

Regelverk för att tillåta undantag

- All användning av ett undantagssystem, oavsett om det är i krisförordningen eller andra instrument, måste ha en robust reglering, snarare än vara något som medlemsstaterna kan åberopa efter behag.
- Regelverket bör åtminstone
 - inkludera tydliga och juridiskt verifierbara definitioner;
 - ange vilka bevis som ska tillhandahållas av den medlemsstat som vill göra undantag;
 - innehålla handlingsutrymme som tillåter kommissionen att *granska* förfrågningar från medlemsstaterna och *besluta* om de ska vidarebefordras;
 - kräva ett genomförandebeslut från rådet och ta bort möjligheten för medlemsstaten att göra undantag *innan* ett beslut tas;
 - inkludera en bedömning av konsekvenserna för andra EU-medlemsstater och för en harmoniserad asylhantering av de föreslagna undantagen;
 - göra rådets antagande av ett genomförandebeslut villkorat av utplacering av EU-byråer i den berörda medlemsstaten;
 - involvera Rådet och Europaparlamentet i övervakningen av situationen.

[Läs den engelskspråkiga versionen av uttalandet](#)

Undertecknare:

Accem
Action for Women
ActionAid International
aditus foundation
Alianza-ActionAid Spain
AMERA International
Amnesty International
ASGI Associazione per gli Studi Giuridici sull'Immigrazione
ASOCIACION PRO DERECHOS HUMANOS DE ESPAÑA
Association for Legal Intervention (SIP)
AsyLex
asylkoordination österreich
Asylrättscentrum – Swedish Refugee Law Center
AWO Bundesverband e.V.
Be Aware And Share (BAAS)
Better Days Greece
Boat Refugee Foundation
Caritas Europa
Center for Research and Social Development IDEAS
Centre for Peace Studies
Churches' Commission for Migrants in Europe CCME
CNCD-11.11.11
COFACE Families Europe
Comissió Catalana d'Acció pel Refugi (CCAR)
Conselho Português para os Refugiados (Portuguese Refugee Council)
Consiglio Italiano per i Rifugiati
CONVIVE – Fundación Cepaim
Danish Refugee Council (DRC)
Diotima Centre for Gender Rights and Equality
DRC Greece
Dutch Council for Refugees
ECRE
Entreculturas
Equal Legal Aid
Estonian Refugee Council
EuroMed Rights
FARR, the Swedish Network of Refugee Support Groups
Federación Andalucía Acoge
Federation Italian Christian organisations for international civil service FOCSIV
Fenix Humanitarian Legal Aid
Finnish Refugee Advice Centre
Forum réfugiés
France terre d'asile
Fundación Abogacía Española
Greek Council for Refugees (GCR)
Grenzenlose Wärme – Refugee Relief Work e.V.
Hamburger Hilfskonvoi e. V.
Helsinki Foundation for Human Rights, Poland
HIAS Europe
Human Aid Collective
Human Rights Legal Project
Human Rights Watch
HumanRights360

I Have Rights
Infokolpa
Iridia – Centre per la Defensa dels Drets Humans
Irida Women's Center
Ivorian Community of Greece
Jesuit Refugee Service Greece (JRS Greece)
Jesuit Refugee Service Malta
JRS Europe
JRS Portugal
JRS-Luxembourg, asbl
Justícia i Pau Barcelona
Kids in Need of Defense (KIND)
La Cimade
La Coordinadora de Organizaciones para el Desarrollo – España
Lafede.cat – Organitzacions per a la justícia global
LDH (Ligue des droits de l'Homme)
Legal Centre Lesbos
Lighthouse Relief
Médecins Sans Frontières/Doctors without Borders
Medical Volunteers International e.V.
METAdrasi
Migration Policy Group
Mobile Info Team
Mosaico azioni per i rifugiati
Movement for Peace MPDL
NANSEN the Belgian Refugee Council
Network for Children's Rights – Greece
No Border Medics e.V.
Novact
Ocalenie Foundation
Oxfam
PIC – Legal Center for the Protection of Human Rights and the Environment
Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants – PICUM
Plattform Asyl – FÜR MENSCHEN RECHTE
PRO ASYL
Project ELPIDA
Quaker Council for European Affairs
Red Acoge
Refugee Legal Support (RLS)
Refugee Support Aegean (RSA)
Refugees International
Safe Passage International Greece
Save the Children
SOLIDAR
SolidarityNow
Spanish Council for Refugees (CEAR)
Swiss Refugee Council
Symbiosis – Council of Europe School of Political Studies in Greece
Terre des hommes Foundation
terre des hommes Germany
The Border Violence Monitoring Network
The Syrian Center for Media and Freedom of Expression
Train of Hope Dortmund e.V.
Wir packen's an e.V.